

האור של

חנוכה

וסגולותיה

מאת הרב אליהו צוברי שליט"א

כולל שערי הוד והדר יבנה שיעורים שמתקיימים בימי שישי

פרשת וישב תשפ"ה

מצוות שבת, חודש, מילה - מכפרים על חטא מכירת יוסף

בית המקדש השני, עמד על תילו 420 שנה. הוא נבנה בשנת ב'ת"ח (2408) בידי זרובבל בן שאלתיאל ויהושע בן יהוצדק הכהן ומשך קיומו מחולק לארבע תקופות: 34 שנה תחת שלטון הפרסים, 180 שנה תחת שלטון יוון. אחרי 128 שנה, החלו היוונים למשוך את לב העם במשך 50 שנה, ע"י טכסיסים בלבד ובלי מלחמות. מה עשו? קנו את ליבם של קלי הדעת אשר ב-עם ונתנו להם שלטון במדינה. גם במקדש, מינו מושלים ושרים, כהנים גדולים, זקנים, שופטים ושוטרים, ההולכים ונאמנים לתרבות יוון וכולם נתאחדו ל-כת אחת שנקראה "מתיוונים". והם יצאו ופשטו ב-עם והשפיעו עליהם מתורת יוון, הסיתו את העם ופיתוהו לזנוח תורת ה' ולסגל לעצמו אורח חיים יווני, ערכו נשפי חשק וריקודי עם ועשו כל ימיהם הילולא וחינגא. אולם מרבית העם, לא שעה אחריהם והחזיקו בתורת אבותיהם ופנו עורף למסיתים ושנאו אותם בליבם ובכו לקב"ה על אחיהם הסוררים.

ובשנתיים האחרונות לשלטון יוון שזה שנת רי"ב, ראה אנטיוכוס כי אין שומעים למתייוונים והרי הם כמנודים ב-עם, אז שלח את מפקדיו האכזריים להכריח את העם- לטבח או לכניעה. ואז רצחו ויעשו שמות ב-עם ועינו אותם בכל מיני עינויים והרגו מהם רבבות, אנשים נשים וטף, על שמסרו את נפשם על שמירת השבת, התורה וחוקותיה.

מקצת העם נכנעו והשתחוּ לאיליהם, מקצת מן העם ברחו למדבריות או התחבאו במערות. וגם יד אחיהם המתיוונים הייתה במעל, להסגיר את המתחמקים ולהתעלל בנשאים וגם את בנות ישראל הסגירו לעריצי האויב לטומאה.

לאחר מכן, הייתה מלכות בית חשמונאי שנמשכה 103 שנה ובסוף מלכות בית הורדוס שגם היא 103 שנה, סך הכל 420 שנה.

יש לבאר ענין הגזירות שהיו בתקופת היונים, לפי מה שגילה בעל ה'מגלה עמוקות', שבימי יוון נתחדש ונתעורר עוון מכירת יוסף. ונרמז בכך, ש-אנטיוכוס גימטרייה יוס"ף וכן מל"ך יו"ן גימטרייה יוסף והיה מעשה יוון וגזירתם בשנת רי"ג ל-בית שני וכו'. ומובא בחז"ל (ילקוט חדש ערך גלות אות יג), כשיצאו ממצרים נתן להם הקב"ה מצוות השבת שהוא מידתו של יוסף, שיכפר על חטא המכירה.

וכשלא שמרו את השבת, נגזר עליהם גלות בבל. ואח"כ חזר ונתעורר בבית שני ע"י שנאת חינום שהייתה ביניהם, שזה דוגמת חטא השבטים דכתיב- וישנאו אתו, עיי"ש בכל דבריו.

ונראה לבאר ולהוסיף על דבריו, שנראה הטעם שדווקא בשנת רי"ג התעורר עוון מכירת יוסף, כי ריב - היינו מריבה ו-רי"ב גימט' 212. ולכך מיד לאחר מכן, הגזירות באו מפני ה-רי"ב, מאחר ויש שנאת חינום- מתעורר עוון מכירת יוסף. בשנת רי"ג בא עליהם אנטיוכוס וגזר לבטל מהם שבת, חודש, מילה, מפני ש-כל שלושת מצוות אלו, היו מכפרים על עוון מכירת יוסף.

השבת - כפי שנתבאר לעיל בדברי ה'מגלה עמוקות', שניתן לישראל בשביל לכפר את עוון מכירת יוסף.

וכן שמירת השבת, מזכירה לשומריה כי יש מנהיג לבירה, שהקב"ה ברא בששה ימים את העולם- וינח ביום השביעי. אך חכמי יוון טענו, ש-ח"ו אין מנהיג לבירה ולכן מי ששומר שבת- מוכיח שהאמת כחכמי ישראל ומי שאינו שומר את השבת- מוכיח שהאמת כחכמי יוון. ולא בכדי הרמב"ם פוסק להלכה, שהמחלל שבת ועובר על אחת מ-לט' מלאכות

במזיד- נקרא 'כופר בעיקר', אבל אם אוכל נבלות וטריפות, עדיין לא נקרא 'כופר בעיקר'.
ראש חודש - ששוחטים בו שער לקרבן מוסף ומובא בזוה"ק (פרשת פנחס עמוד ע"א) שזה כנגד יוסף. ואפשר להוסיף ולומר בעומק כוונת הזוה"ק, שהשער של ראש חודש, בא בכדי לכפר על שער העזים ששחטו השבטים בשעת המכירה ומקריבים קרבן זה י"ב חדשים כנגד י"ב שבטים.

וכן קידוש החודש מזכיר למקדשיו ולכל רואה אותם, כי כוח אלוקים פועל בזמן, לא הכל קבוע וקיים בזמן ולא הזמן שולט על החיים בו, אלא הכל תלוי בקידוש שמקדשים יראו של הקב"ה כרצונו. קדשו בית הדין את החודש- מקודש הוא ומקודשים המועדים והם נעשים מעיינות שופעים קדושה והתרוממות בגופים ובנפשות. וזו היה מטרתם של היוונים, ש-יעקר מישראל וישכח מזכרונו,

ומילה - שידוע שזו מידת היסוד- מידתו של יוסף ולכך ג"כ מצינו, ש-כל כך טרח ש-כל המצריים ימולו עצמם. והיינו, שע"י שגזרו עליהם ב-ג' מצוות אלו ולא יכלו לקיימם, נלקח מהם הכפרה שהיה להם על עוון מכירת יוסף.

וכן **ברית מילה** מודיעה לכל באי עולם, שהגוף והנפש שניהם יחד ממחצב אחד חצובים. וכשם ש-נפש האדם יש לה אחיזה בעולם התחתון, כך לגוף יש אחיזה בעולם העליון וחייב האדם להיות נשמע לחוקים ומשפטים. אבל חכמי יוון טענו- העולם בלי בורא. חיים ללא קדושה וגוף בלתי מרוסן, אין לך כיעור גדול מזה.

והנה ידוע, שבכל המצוות ישנם רק שלושה שנקראים אות: **תפילין- שבת- מילה**. נמצא, ש- בשבת שאין מניחים תפילין, יש לכל אחד מישראל ב' אותות- שבת ומילה ומתקיים בו **על פי שני עדים... יקום דבר**.

ובימות החול, יש לנו את מצוות תפילין ומצוות מילה. אך כשבטלו את מצוות שבת ומילה, אף שיש עדיין לישראל את מצוות תפילין ש-ג"כ נקרא אות, אינו מועיל כלום, שהרי עד אחד אינו מועיל כלל. ולכך מיד כשביטלו ישראל אלה המצוות, מיד היו רוצים היוונים שיכתבו על קרן השור **אין לנו חלק וכו'**, כי לא היה להם כבר את האות והעדוה שהם שייכים להשי"ת.

אלא שאז גברה ידם של ישראל, על ידי ש-תיקנו את הפגם מאותו **ריב ושנאת חנם** שהיה בשעת מכירת

יוסף, שנתעורר עליהם עתה ע"י שנאת חנם שהיה ביניהם. ואז הדליקו נרות ונעשה נס בשמן, כדי שתהיה מתוך אפילה - אורה. **אור"ה** גימט' **רי"ב** (212), לרמז שתיקנו את מה שפגמו במנין **רי"ב**. ('זרע שמשון' פרשת מקץ אות א)

ואז באו לחצר העזרה שבמקדש ופרצו בה שלשה עשר פרצות ובטלו את קורבן התמיד וטמאו כל השמנים ובזזו את המנורה הטהורה. ובנו גֶמָה ויעלו את החזיר וביאו את דמו אל הקודש. וישמע העם ויחרד חרדה גדולה עד מאוד וראו שאין מנוס מפני המלחמה.

הנס הראשון של המרד ניתן ע"י בנות ישראל, נשות הנחבאים והמסתתרים. נולד בן לאחת מהן, מְלָה אותו לשמונה ימים ותעל על חומת ירושלים ובנה המהול בידה- וּתְפֹל את בנה לארץ ותיפול אחריו וימותו שניהם כאחד. וכך אמרו לבעליהם: אם אין אתם יוצאים להילחם באויבכם, לא יהיה לכם בנים ולא נשים. לא בסתר נשמור את קודשנו, אלא בפרהסיא לעיני הכל. ואם רצונכם להצילנו, צאו ממערותיכם והילחמו באויבכם- ו-ה' עמכם.

אז קמו מתתיהו וחמשת בניו החשמונאים כאריות ואספו עוד גיבורים ויצאו להרוג באויבי ה'. ימים רבים עשו מלחמה, מעטים נגד רבים, חלשים נגד גיבורים. וטיהרו את הארץ ואת המקדש ועשו מנורה חדשה והדליקו נרות שמונה ימים ויאירו אור של תורה.

וכאן נשאלת השאלה, לאחר כל מעשי היוונים לעקירת התורה, אנו מציינים ב-שיר מה עשו היוונים- **וּפְרָצו חומוֹת מְגְדֹלִי**, הרי עיקר עוולתם היתה בעקירת התורה והמצוות?

התשובה היא: יעקב אבינו אמר לעשיו: למה לריב, במלחמות לא יצא כלום. ישפך דם משני הצדדים ויש רק מפסידים אין מנצחים, אני מוכן להיות עבדך ואתה אדון.

יתרה מזו, אני מוכן לתת לך את כל הכסף שלי- רק לא נריב. אמר עשיו ליעקב- **נִסְעָה וְנִלְכָה וְאַלכָה לְנַגְדְךָ**, אני מסכים ללכת אתך. אמר לו יעקב, אתה יודע שהילדים רכים וכו'- **וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד וּמָתוּ כָל הַצֵּאָן**. אני לא יכול לאפשר לילדים שלי ללמוד ממעשיך הרעים. ודפקום יום אחד (יום אחד זהו יוה"כ) ומה נעשה אז?

אמר לו עשיו, א"כ אציגה נא מן העם אשר איתי, כי אני רואה שהילדים שלך לא מבינים בענייני העוה"ז.

**וַיֵּרְאוּ אֶחָיו כִּי אִתּוֹ אֶהָב אֲבִיהֶם מְכַל אֶחָיו וַיִּשְׁנְאוּ
אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוּ לְשֵׁלֶם (שם ד').**

**וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אֶחָיו הֲנֵה בַעַל הַחֲלֻמוֹת הַלְזָה
בָּא... וְעַתָּה לָכֵן וְנַהַרְגֶהוּ... (שם י"ט, כ').**

הפסוקים מעוררים תמיהות רבות: א. היתכן להרוג אח, משום שקיבל כתונת מאביהם? ויותר מופלא, האם סיפורי החלומות שלו יכולים לשמש כסיבה לרצח?

ב. היתכן כי בניו של יעקב, י"ב השבטים הקדושים, אשר שמותיהם חרוטים על החושן ש-על לב הכהן הגדול, התדרדרו לדרגה כה נחותה?

ג. מדוע הקדישה התורה מקום כה נרחב, לתיאור אירועים אישיים אלו של יוסף ואחיו. ודאי יש בפרשה זו מסר לדורות. מהו לפני שנבוא לבאר פרשה זו, נקדים, שהאחים היו בעלי דרגה גבוהה ביותר וכי הנהגתם נעשתה על פי התורה, כלומר, על פי ההלכה הצרופה. במאמרי חז"ל הבאים נתוודע לגדולתם של האחים וניווכח, שהמהלך כולו היה מהלך הלכתי.

עוד מצאנו בחז"ל (תנחומא ב') שאע"פ שכתוב- **מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב**, כלומר, הקב"ה גילה ליעקב צפונות רבות - את דבר מכירתו של יוסף הקב"ה לא גילה לו. דבר זה דורש ביאור, מאיזה טעם לא רצה הקב"ה לגלות לו ענין זה?

מתבאר שם במדרש תנחומא, כי האחים הטילו חרם על גילוי סוד המכירה וצירפו את הקב"ה כעשירי ל-חרם. כידוע, כדי להטיל חרם זקוקים לעשרה אנשים. בדיון השתתפו רק תשעה, ש-כן בנימין היה בבית, יוסף היה הנידון וראובן פרש מהם כדבר הפסוק אחר כך- **וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר (עסק** באותה שעה בתשובה על חטא בלהה). לכן צירפו הם, כביכול, את הקב"ה כעשירי ל-חרם והחרימו את כל מי ש-יגלה את סוד מכירת יוסף ליעקב אבינו. אף הקב"ה, כביכול, השתתף בחרם זה.

מבהיל להיווכח, מהי מדרגתם הגבוהה של האחים. אין אנו עוסקים במאורע פשוט. לא מדובר בסכסוך בין אחים על רקע אהבת אביהם. מדובר בגדולי עולם, שפסקו פסק דין על פי כללי ההלכה ויכלו להזמין את הקב"ה להשתתף עמם כעשירי בהטלת החרם, שלא לפרסם את קיום הדין.

מתוך ידיעות אלו, נפרש מאורע זה. המאמר מבוסס על דברי המלבי"ם בפרשתנו (בראשית

אמר לו יעקב, אם זה התנאי שלך להיות איתי, א"כ למה לי למצוא חן בעיניך? אני מוכן לריב ולהילחם עמך, כי על הילדים אין פשרות. וזוהי התפילה שנשא יעקב- **הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אֶחָי מִיַּד עֵשָׂו**. תציל אותי אם יבוא אלי במסווה של עשיו ויותר גרוע אם יבוא אלי בתור אח, שזה הכי מסוכן. וזה מה שעשו היוונים. בתחילה נראו אוהבים, מינו אותם שרים שופטים ושוטרים, רצו לקעקע את האמונה, 'כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל'.

וכשראו חכמי אותו הדור שהחומות של היהדות נפרצות, מיד מסרו נפשם ונלחמו מול היוונים. וע"ז בא השיר **וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלֵי**. רצו לקעקע את החומות שאברהם אבינו בנה ונטע ל-בני בניו עד סוף כל הדורות, **אֲנִי חוֹמָה וְשָׂדֵי כַמְגְדָלוֹת**, ש-בני בניו יעמדו כ-חומה בצורה וימסרו עצמם על קידוש ה', כ-חנניה מישאל ועזריה ודור של ר' חנניה בן תרדיון וחבריו.

הנה ב-שיר "מעוז צור ישועתי" כתוב: **יָנִים נִקְבְּצוּ עָלַי וְכו' וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלֵי**. **ויש לפרש**, כי קליפת יוון היתה שהם רצו לבטל שבת ומילה. כי שבת ומילה נקראים אות- ואות ברית נקרא מצוות **אמונה**. ומשום זה רצו לבטל דווקא אלו ב' המצוות, כי על ידי שמבטלין האמונה אצל כלל ישראל, אזי ממילא מתבטלות מצד עצמם כל המצוות שבתורה.

כי האמונה היא חומת ברזל, היינו שמירה גדולה שלא יכנס זר בקדושה, כי בשיעור שיש לאדם אמונה, באותו שיעור הוא שומר תורה ומצוות. ש-על ידי קיום התורה והמצוות, זוכים לקבל את האור הגנוז ש-בה ומרגישים את הטוב והנועם והחיות, כמ"ש- **כִּי הֵם חֲיִינוּ וְאֶרֶץ יְמִינוּ**.

וזוה פירושו- וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלֵי, היינו שעשו פרצה ב-חומה הנקראת אמונה, ש-על ידי מצוות אמונה זוכים ל'מגדל מלא כל טוב', שהוא מתיקות וערבות נועם עליון שישנו בתורה. והיה נס, שהקב"ה עזר להם ונצחו את קליפת יוון, ש-על ידי זה זכו שוב ל-אור הגדול. וזה נקרא נר חנוכה, היינו האורות שמקבלים על ידי קיום האמונה. (ברוך שלום הלוי אשלג באאמו"ר בעל הסולם)

סכסוך בין אחים על רקע אהבת אביהם

**וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מְכַל בְּנָיו כִּי בֶן זַקְנִים הוּא
לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתַנְתַּת פְּסִים (בראשית ל"ז, ג').**

ל"ז, ד). תהליך היווצרותו של עם ישראל מאופיין בסינון יסודי, עד לקבלת סולת נקייה ומנוּפה, זכה וטהורה, ממנה עתיד לקום עם ה'.

תהליך הסינון החל באברהם אבינו - אבי העם היהודי. לאברהם היו שני בנים: יצחק וישמעאל. יצחק נבחר להיות ממשיכו של אברהם בהקמת עם ישראל, ואילו ישמעאל סולק מבית אברהם והקים לעצמו עם חדש.

גם בבניו של יצחק חזרה התופעה. שני בניו של יצחק - יעקב ועשו, נפרדו זה מזה. יעקב נחשב כ- 'פרי' ודבק בדרך אבותיו ואילו עשו נחשב 'קליפה', נפרד מיעקב והקים עם חדש.

קבלה הייתה בידי בניו של יעקב, שתהליך זה יִפְסֹק אצלם, כלומר, שאצל השבטים בני יעקב, לא תהיה חלוקה נוספת וכולם יהיו שותפים להקמת עם ה'. "שהיתה קבלה בידם, ששבטי ישראל צריכים להיות שנים עשר דווקא ואם לא, לא יבנה בית ישראל על מכוננו, כנודע".

ולכאורה יש להבין, כיצד א"כ החליטו האחים כי יש להרוג את יוסף, שהרי אם יהרגוהו- יתבטל אחד מ- י"ב השבטים ולא יעלה בידם להקים את עם ישראל בלעדיו. תשובה לכך, יש למצוא בחלום השני של יוסף. בחלום זה, יעקב ובניו משתחווים ליוסף. האחים הבינו, כי המספר י"ב יכול להבנות גם בצורה אחרת - יעקב ואחד עשר בניו, כשגם יעקב אבינו כלול בתוך ה-י"ב. סיוע לכך יש למצוא בכך ש-עם ישראל נקרא - בית יעקב.

השתלשלות האירועים בעניין יוסף כפי שהיא מתוארת בפסוקים, הציבה בפני השבטים תמונה, שעמדה בסתירה לקבלה זו שהייתה בידם. לחרדתם, הם צפו חלוקה גם בבני יעקב. התנהגותו של יוסף וחלומותיו וכן יחסו של יעקב אבינו אליו, גרמה להם להבין, שיוסף יהיה זה שימשיך את האבות בהקמת עם ישראל- ואילו הם יאלצו להיפרד מן האבות הקדושים ולהקים עם חדש, בדומה לחלוקה שהייתה בדורות הקודמים. וכלשון המלבי"ם (שם): "שיוסף - הלב והסגולה ו-יתר בניו (של יעקב) כקליפות".

נתבונן, כיצד האחים הגיעו למסקנה זו. וַיֵּרְאוּ אָחִיו כִּי אֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מְכֹל אָחִיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלֵם (בראשית ל"ז, ד'). האחים מבחינים, כי אביהם אוהב אותו במיוחד ומכיר בו כבעל סגולות מיוחדות על פני שאר האחים. בעוד

ש-כל האחים יוצאים למרעה, יוסף נשאר בבית כדי ללמוד עם אביו את סודות התורה, שיעקב קיבל מ- שם ועבר (בראשית רבה צ"ד, ח').

יעקב אף נתן ביטוי חיצוני להעדפה זו ועשה ליוסף כתונת פסים. ותיארו המלבי"ם (שם): "שהוא בגד ש-מורה ש-רוצה לייחדו לעבודת ה'... ולכן ציינוהו בבגדי כהונה: כְּתֹנֶת בִּד קֹדֶשׁ".

אף יוסף בדבריו, גרם לתחושה זו. יוסף בחלומותיו, מדגיש את החלוקה בינו לבין האחים - 'אלומתי' לעומת 'אלומותיכם', אני נפרד מכם. מכל הסימנים הללו, למדו האחים שעתידיה להיות חלוקה נוספת בבית יעקב, בדומה לחלוקה שהייתה אצל אברהם ויצחק. האחים הגיעו למסקנה, שחלילה, הם לא יזכו להיות בניו של הקב"ה.

כעת ניצבו האחים בפני שאלה עקרונית. אם חלוקה זו נגזרה מ-שמים, שמא גרם החטא ונדחתה הקבלה שהייתה בידם, שלא תהינה חלוקות נוספות אצל אבות האומה, או שמא חלוקה זו מתבצעת על פי הבחירה ולא מכוח גזירת עליון.

לאחר עיון מדוקדק, הגיעו האחים למסקנה שאין החלוקה גזירת שמים.

התורה מעידה על יוסף- וַיֵּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה אֶל אֲבִיהֶם (שם ב'). האחים חשבו שבגלל סיפוריו של יוסף אודותם, החליט האב להרחיק אותם ולבחור ב-יוסף הצעיר, כממשיכו בהקמת העם היהודי. ולכן יעקב אבינו מחזיקו בבית, להכינו לתפקיד הנשגב.

בנוסף, סברו האחים, שאביהם מייחס חשיבות לחלומותיו של יוסף, המורים על החלוקה בבית יעקב, כדבר הפסוק- וַאֲבִיו שָׁמַר אֶת הַדְּבָר - היה ממתין ומצפה מתי יבוא (רש"י).

יוסף הרגיש בהלך רוחם של האחים- ודווקא מתוך כך סיפר להם את חלומותיו. פירוש "אור החיים" (שם ל"ז, ה') מבאר, שיוסף רצה לרמוז לאחים, שחלומותיו מונחים מן השמים. אולם האחים סברו, שאין זו ראייה. לטענתם, היו החלומות פרי הרהורי לבו של יוסף. מסקנה זו הובילה אותם להכרה, שליוסף יש דין רודף! ואם כך, עונשו מיתה! ההלכה קובעת: אדם ש-רודף אחר חברו להורגו, מותר לנרדף להרוג את רודפו. ומכאן מְסָר לְכָל הדורות: זכית להיות יהודי - זכית לחיים. לא זכית - שקול הדבר כ-מוות.

על פי הבנתם, יוסף גורם במעשיו שהם לא יזכו להימנות על עם ה' - ולא הייתה זו גזירת שמים. בדרגתם הגבוהה של האחים, היה מצב זה משול למוות. הם הבינו, שחיים - פירושם להיות מבניו של ה' ומי שלא זכה לכך - נחשב כמת. לכן, יוסף שגרם לכל זאת - דינו כרודף וחייב מיתה.

ראובן ערער על ביצוע פסק הדין וטען, שיוסף אינו חייב מיתה בידי אדם, כפי שנאמר בפסוק - **וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיְצַלְהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמְרוּ לֹא נִכְנְוּ נַפְשׁוֹ** (שם כ"א). ראובן סבר שלא ניתן לחייבו מיתה למרות היותו "רודף", מהסיבות הבאות:

א. לא היו עדים והתראה. **ב.** אין הוכחה לכך, שחלומותיו באים מהרהורי לבו. יתכן שזוהי אכן גזירת שמים. לכן, יעץ ראובן להעביר את גזר דינו של יוסף **לידי שמים**. אם אכן ראוי הוא למיתה - יגלגלו עליו את הדין מן השמים - ואם לאו הוא ינצל. לפיכך אמר ראובן - **הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בְּמִדְבַּר וַיֵּד אֵל תִּשְׁלַחוּ בּוֹ** (שם, כ"ב). אותו בור מתואר בפסוק - **וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם** (שם כ"ד), כי אם היו בו מים, הייתה זו מיתה בידי אדם בטביעה (רשב"ם).

רש"י הביא את דברי חז"ל, שאמנם מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו. וא"כ שוב יקשה - מה הועיל ראובן, הרי עדיין נחשב הדבר למיתה בידי אדם, שהרי מסרוהו לנחשים ועקרבים?

כתב על כך ה"אור החיים הקדוש: "לפי שהאדם בעל בחירה ורצון, יכול להרוג מי שלא נתחייב מיתה. מה שאין כן חיות רעות, לא יפגעו באדם אם לא התחייב מיתה לשמים. והוא אומר **"ויצילהו מידם"**, פירוש - **מיד הבחירה**". אם יוסף פטור מ-מיתה בידי שמים, הוא לא יינזק מנחשים ועקרבים.

הוסיף האלשיך הקדוש: וכל חפצו של ראובן היה, למען הציל אותו מידם. כלומר, מ-ידם, שהם בעלי בחירה ולא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. משא"כ בהיותו בבעלי חיים, כי מוראו וחיתתו תפול עליהם, כי צדיק וישר הוא וצלם אלוקים שלם בפניו ולא ירעו ולא ישחיתו אותו", עכ"ל. (האלשיך פסוק כ"א)

הזוהר הקדוש הרחיב את הדברים: "לפי שב-זה המקום של נחשים ועקרבים, אם הוא צדיק - הקב"ה יעשה לו נס. ולפעמים, זכות אבות תעזור לו לאדם וינצל מהם. אבל כיון שנמסר בידי משנאיו, מועטים הם שיכולים להינצל. ולפיכך אמר - **לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם**, מ-ידם דווקא. ולא כתוב למען 'הציל אותו' ולא

יותר. אלא אמר ראובן: ינצל מן ידיהם ואם ימות בבור - ימות. ולפיכך כתוב - **וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיְצַלְהוּ מִיָּדָם**. (זוהר חדש עמוד פ"ג ע"ב)

האחים מבצעים את החלטתם ומשליכים את יוסף אל הבור. והנה, מה הם עושים לאחר ביצוע גזר הדין הקשה? **וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכֹל לֶחֶם** (שם, כ"ה)

מדוע מציין הפסוק שישבו לסעודה? **כתב הספורנו** שהדבר מלמדנו: "שלא היה כל זה בעיניהם תקלה או מכשול, שמנעם מלקבוע סעודתם, כמו שהיה ראוי לצדיקים כמותם כשאירעה תקלה על ידם וכו'. וזה קרה להם, מפני שחשבו את יוסף לרודף, ש-כל הקודם להורגו זכה, כשאין דרך להציל הנרדף בזולת זה", עכ"ל. כלומר, הדבר מוכיח שהם היו בטוחים בצדקת דרכם. (ספורנו כ"ה)

כשהאחים ראו שיוסף חי וקיים בתוך הבור, הם הבינו ש-גם מיתה בידי שמים אינו חייב. מאידך, פסק הדין של רודף עדיין במקומו עומד.

לכן עצת יהודה: **וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל אָחָיו מֶה בַּעַצְתְּכֶם כִּי נִהְרַגְתֶּם אֶת אָחֵינוּ וְכִסִּינוּ אֶת דַּמּוֹ: לָכֵן וְנִמְכְּרֶנּוּ לְיִשְׁמַעְאֵלִים וַיְדַנּוּ אֵל תְּהִי בּוֹ כִּי אָחֵינוּ בְּשָׂרְנוֹ הוּא אָחֵינוּ:**

מדוע התעורר יהודה להוציא מן הבור ולמכרו לישמעאלים? אלא, שהאחים הסתכלו לתוכי הבור וראו את העקרבים והנחשים מטיילים סביב יוסף, ואינם נוגעים בו!!! הם הבינו שאינו חייב מיתה בידי שמים! אף על פי כן, הוא רודף אותם. הבעיה בעינה עומדת.

כעת, פעלו האחים על פי ההלכה השנייה בדין רודף. מהי הלכה זו? אם אפשר להציל את הנרדף באחד מאיבריו של הרודף, כגון, לחתוך את ידו - אסור לנרדף להרוג את הרודף. הקישו האחים למקרה הנדון. אמנם מיתה הוא לא חייב, אך בגלל סיפוריו, החליט יעקב אבינו לחלק את המשפחה ולהדיחם מן האבות הקדושים ומיצירת עם ה'.

נקט יהודה בפתרון הבא: ימכרו אותו למצרים ובכך, יתרחק מיעקב אבינו ולא יוציא את דיבתם רעה. באמצעות מכירתו לעבד, יתבטלו כל חלומותיו שהוא מלך והם עבדיו - מידה כנגד מידה. ולגבי החלוקה, אם נגזרה משמים - יקים יוסף עם של עבדים ואילו האחים יקימו את העם היהודי. בדרך זו, התיישבו לדעת האחים, כל העניינים ונעשה דין אמת. (הרב יחיאל ויצמן)

וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכֶּתֶנֶת בְּדָם (בראשית ל"ז, ל"א)

דבר מבהיל ונורא כתב הגאון ר' אלחנן וסרמן הי"ד **צוק"ל**, בדברי האגדה בסוף קובץ הערות (סי' ו' סק"ז):

הנה ידוע, כי כלל ישראל סובל תמיד מבחוי מעלילות דם, אשר הוא דבר נפלא מאוד. כי הרי הכלל הוא, ש-כל שקר שאין בו קורטוב של אמת, אינו יכול להתקיים. והשקר הזה של עלילות דם, אין בו אמת אפילו משהו. ובכל זאת, הוא מתקיים זה אלפי שנה בכל העולם עד היום הזה והוא מפלאי ההשגחה.

ודבר ברור הוא, כי בוודאי העונש הזה על כלל ישראל, הוא מכוון מידה כנגד מידה, בעד איזה עוון שנפרעים עבורו כל הדורות. ולולי ש-איני כדאי, הייתי אומר כי הוא מכוון נגד עוון של **וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכֶּתֶנֶת בְּדָם**. ואם שגיתי, ה' הטוב יכפר בעדי" עכ"ד.

וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלְהוּ מִיָּדָם (לז, כא)

בגמרא (סנהדרין ו) רבי מאיר אומר: לא נאמר **וּבְצַע בָּרֶךְ נֶאֱמַר ה'** (תהילים י' ג') אלא כנגד יהודה, שנאמר- **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַחִיו מֶה 'בְּצַע' כִּי נִהְרַג אֶת אַחִינוּ**. וכל המברך (משבח) את יהודה, הרי זה מנאץ. **וּמַסְבִּיר רַש"י שם**, שהיה לו לומר נחזירהו לאביו, אחרי שהיו דבריו נשמעים לאחיו. ואילו על ראובן נאמר (מכות י), מפני מה זכה ראובן להימנות בהצלה, שפתח הכתוב בו ב-ערי מקלט תחילה (דברים ד' מג) **אֶת בְּצֹר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֵׁר לְרְאוּבֵנִי?** מפני שהוא פתח בהצלה תחילה, שנאמר **וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלְהוּ מִיָּדָם. וּלְכַאוּרָה צְרִיכִים לְהַבִּין**, הרי עצתו של ראובן הייתה להשליכו הבורה- והבור היה מלא נחשים ועקרבים. ואילו יהודה יִעָצֵם למכרו, שלא הייתה כרוכה בזה סכנת נפשות. ולמה מהללים פעולת ראובן ומגנים עצת יהודה, הרי זה היה צריך להיות הפוך?

אלא הסבר לכך נתן הרב הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זי"ע. פעם, בעת נושאו דברים לטובת מוסדותיו המפורסמים שהקים, אמר: תיקח בחור יהודי יחיד בן 17 ושים אותו במצרים - הוא בסכנה רוחנית עצומה. מה יעשה הבן ולא יחטא... לכן מגנים חז"ל את עצת יהודה- **לְכֹוּ וְנִמְכְּרֵנוּ**, ש-יש בה אמנם הצלה גשמית מ-נחשים, אך סכנה רוחנית עצומה. וכל המשבח דבר זה, הרי זה מנאץ.

אבל בהצלת ראובן, כתוב בפסוק הבא- **לְמַעַן הִצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהָשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו**, עיקר כוונתו להחזירו לבית מדרשו של אבא - זו הצלה אמיתית!

וְעַל פִּי זֶה בִּיאֵר אֶת הַמְדַרְשׁ (ילקוט ראובני פ' ויצא) **הַדּוֹדָאִים נִתְּנוּ רִיחַ** - זה ראובן שהציל את יוסף. **וְעַל פְּתֻחֵינוּ כָּל מְגִדִים**, זה נר חנוכה. **וּלְכַאוּרָה שׁוֹאֲלִים כּוֹלָם**, מה הקשר בין הדברים? אך לפי דברינו מובן היטב, מעשה ראובן היה עיקרו הצלה רוחנית. ומתתיהו ובניו שנלחמו ביוונים והקב"ה עשה להם נס, הייתה זו גם הצלה רוחנית...! מובא במדרש על הפסוק- **הַדּוֹדָאִים נִתְּנוּ רִיחַ**, זה ראובן שהציל את יוסף מן הבור. **וְעַל פְּתֻחֵינוּ כָּל מְגִדִים**, זה נר חנוכה שמצווה להדליקו על פתח ביתו מבחוץ.

וַיֵּשׁ לְהַבִּין, מהו הקשר בין שתי הדרשות? **"הַפְּרֹדֶס יוֹסֵף"** מפרש את סמיכות שתי הדרשות הללו כך: אם ננסה להשוות בין ראובן לחשמונאים, נמצא כי ראובן רצה להציל את יוסף, וגם החשמונאים מסרו את נפשם להציל את כלל ישראל.

אבל בכל זאת יש עדיין הבדל גדול ביניהם, משום שאצל ראובן הייתה מחשבה להציל את יוסף, אבל בסופו של דבר הוא לא הצליח להוציא את מחשבתו לפועל. ולמעשה לא הייתה הצלה ואדרבה, השליכו את יוסף ל-בור מלא נחשים ועקרבים ואח"כ אף נמכר הלאה. ויש להמשילו לדבר שריחו טוב, אבל אין בו טעם טוב באכילה, כי למעשה לא נהנה יוסף ממחשבת הצלתו של ראובן.

מה שאין כן אצל החשמונאים, מצאנו שהם אכן הוציאו את מחשבתם לפועל והצליחו לגרש את האויב ולטהר את המקדש. ויש להמשילם לדבר שיש בו ריח וטעם טוב, כמו מגדים שהם מיני אכילה, שהרי גם מעשיהם הצליחו...

בַּסֵּפֶר "בְּרַכַּת אֱלֹהֵינוּ" לְהַגְר"ש עֵמָר שְׁלִיט"א, הראשון לציון, מבואר העניין ע"פ **תְּרַגּוּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל** שכתב, שלא מצאה תמר את שלושת המשכונות ותלתה עיניה ל-שמי מרום וביקשה רחמים, שהשי"ת יענה לה בעת צרתה ויאיר את עיניה למצוא את שלושת העדים. והבטיחה, שממֵעַתָּה יצאו שלושה קדושים, שיקדשו את שמו יתברך וירדו לכבשן של אש בבקעת דורא. ואז הקב"ה רמז למיכאל והאיר עיניה ומצאתם והניחה אותם לרגלי הדיינים ואמרה: **"לֹאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה לּוֹ"**

אני מעוברת! ואפילו אם אשָׁרף- לא אפרסם. ואני מתפללת ל-ה' ש-ישים בליבו, שיכירם ויצילני".

וכשראם יהודה - הכירם. אמר בליבו: טוב לי להתבייש בעולם הזה שהוא עובר- ולא אֶבְעֵת בפני אבותיי הצדיקים בעולם הבא. טוב לי להישָׁרף בעולם הזה באש כבויה של העולם הזה- ולא ב-אש אוכלת אש, דמיכלא קביל מיכלא הוא (מידה כנגד מידה). לפי שאמרתי ליעקב אבא- **הַכָּר נָא הַכְּתָנָת בְּנֶךָ הוּא**, על כן אני צריך לשמוע בבית דין, **לְמִי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים וְהַמָּטָה הָאֵלֶּה.**

עוד כתב התרגום על הפסוק- וַיִּכַּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צְדָקָה מִמֶּנִּי, שיצאה בת קול מן השמיים ואמרה: "מלפניי היה הדבר הזה". וניצלו שניהם מן הדין, תמר ניצלה מהאש ויהודה ניצל מדינה של גיהנום, ע"כ.

זה לומדים כמה דברים נפלאים. תחילה, חומרת עוון 'מלבין פני חברו ברבים' שהוא כל כך חמור, עד שהייתה מוכנה תמר למות בשבילו ולאבד עמה עוד ב' נפשות שהייתה מעוברת בהם- ובלבד שלא להלבין את פני יהודה ברבים.

לא אחת, מריבה קטנה בין שכנות, יכולה להביא לסכסוך ארוך, כש-כל אחת חושבת שהיא הצודקת ועל כן אינה מוכנה לוותר לחברתה. כאמור, לעיתים ה"ברוגז" נמשך תקופה ארוכה, כשאף אחד לא יודע את מועד סיומו.

סיפורנו הוא על שתי שכנות, הגרות בבניין דירות בשכונה ירושלמית, באותה קומה. הן רבו ביניהן מדי פעם, על דברים של מה בכך. ולאחר שפעם האחת הטיחה עלבונות קשים בחברתה, החליטה הנעלבת לא להשיב מלחמה שערה ובכך להימנע מאיסור לשון הרע. כך נמשך לו ה"ברוגז" האחרון כ... עשרים שנה. הן נפגשות במכולת, במעלית, ברחוב - ואף אחת מהן לא מוציאה הגה כדי לדבר ביניהן. השנים חלפו והנה מגיע מועד חופתו של בן השכנה שהבליגה בזמנו. והיא, בצעד מיוחד, מחליטה להזמין לשמחתה גם את... שכנתה. מי יודע, אולי בזכות השמחה הזו, אולי ישבר משהו בליבה הקפוא כלפיה. ובכלל, זה הזמן להביא קץ לסכסוך, שהיא כבר שכחה סיבתו.

באחד הערבים, כשההזמנה בידה, לאחר עשרים שנה בהן לא דיברו ביניהן אף לא מילה אחת, היא אוזרת אומץ וניגשת להקיש על דלת השכנה. "שלום, ערב טוב, גב'... מה שלומך?" "ב... ב..."

רוך ה...ש...ם...." ענתה בלשון רפה ובגמגום, השכנה הנדהמת לראותה מתייצבת על מפתן דלתה. "רציתי להזמין אתכם לשמחה שאנו עורכים בעוד כחודשיים." "ב... ב... בשמחה רבה..." השיבה השכנה, עדיין מהססת ובוררת מילותיה. "היכנסי בבקשה". הן ישבו על הספה והחלו לשוחח בחופשיות רבה, כאילו לא היה מעולם סכסוך קשה ביניהן. "מתי החתונה, חביבתי?" שאלה השכנה. "הוא ב- 24.5.2001". "אוי, בדיוק בתאריך הזה יש לי ניתוח. האמיני לי, שבשמחה רבה הייתי מגיעה לחתונה, אך אני אהיה מאושפזת בבית הרפואה וייקח לי לפחות יום יומיים להחלים". השתיים התחבקו התנשקו ונפרדו בהתרגשות גדולה, מהפגישה המפתיעה הזאת.

אם החתן החליטה לעשות מעשה ולבדוק את האפשרות, להקדים את החתונה ביומיים או דחייתה ביומיים. להקדים לא היה אפשרי, אך לאחר את החתונה ביומיים היה ניתן. היא פנתה ל-בנה ושאלה מה דעתו לדחיית החתונה, אך ורק בגלל השכנה, שבזכות חתונתו והשתתפותה בשמחתם, תהיה להם שמחה גמורה ב-שמים. "אימא! את יודעת טוב מאוד, שחתונה לא דוחים!", מחה הבן. "אכן, אתה צודק, בני. אך יש כאן 'סיבה מיוחדת'. ודע לך, בזכות זאת תזכה כל חיך לחיים טובים ומאושרים, בזכות המעשה הגדול והאצילי שתעשה, אם תעשה". "אימא, אבל כבר הדפסנו הזמנות וגם צריך לדבר עם הכלה והוריה. אולי הם לא יסכימו?". "אנא, שאל אותם ואולי לשמע הסיבה הם יסכימו". ה-בן ראה זאת כמצוות 'כיבוד אם' ובערב מיד נסע לפגישה עם הורי הכלה. ולאחר זמן לא רב, במתק לשונו, שכנעם לדחות את החתונה ביומיים. כיוון שההזמנות טרם חולקו ולא היו מכשול גדול להחלטתם, נעתרו הורי הכלה לבקשתה המאוד מיוחדת של אם חתנם. משמים מצאו את האולם פנוי, התזמורת והצלמים היו פנויים בתאריך החדש והכל הסתדר על הצד הטוב ביותר. ההזמנות הודפסו מחדש ושוב ניגשה אם החתן לשכנתה והזמינה אותה למועד החדש. "אני לא מאמינה! למה?" נדהמה השכנה, "את כל השינוי עשיתם בגללי?! חבל לכם על כל הטרחה, אז הייתי מגיעה ל'שבע ברכות'... אוי, כמה טרחתם בוודאי כדי לשנות

את התאריך... וכל זה לכבודי "... השתיים
התחבקו ממושכות ובכו זו על כתפיה של זו .

כמתוכנן, אושפזה השכנה לקראת הניתוח
בתאריך שנקבע מראש, ב-24.5.2001.
כמה שעות לאחר הניתוח, בשעות הערב, היא
שומעת בחדשות ששודרו ברדיו, על האירוע
שזעזע את כל המדינה: רצפת הריקודים באולמי
"ורסאי" בירושלים, קרסה בשיאה של חתונה
ועשרות בני אדם נהרגו ונפצעו. לפתע היא
נזכרת, שבערב זה הייתה אמורה להתקיים
חתונת בן שכנתה - באולם זה! בזכות הפיוס
שביניהן, נדחתה החתונה לעוד יומיים והן ניצלו
בנס מאירוע קשה זה. היא מיהרה להתקשר
לשכנתה, שלא ידעה בינתיים מהטרגדיה וריגשה
אותם ב-נס הגדול שאירע למשפחותיהן והכל
בזכות ש-מחלה על כבודה ...

וְעָשָׂה לוֹ כְּתִנֶּת פְּסִים (לז, ג)
יעקב עשה ליוסף כתונת פסים. אומר החיד"א
:פסים' בגימטריא מאה ותשעים. בכתונת הפסים
רמוזים כל הצרות שעברו על יוסף, כמו
שכתב בעל הטורים: "פסים - נוטריקון
פוטיפר- סוחרים- ישמעאלים- מדינים".

הסבל שסבל יוסף, כיפר לכלל ישראל על מאה
ותשעים שנות גלות, שהיו צריכים להיות במצרים.
שהרי הקב"ה אמר לאברהם אבינו (בראשית טו,
יג) וְעָבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, אבל
בפועל היו במצרים רק מאתיים ועשר שנים-
ונחסרו מאה ותשעים שנה מימי השעבוד- וכל
זאת בזכות סבלו של יוסף הרמוז בכתונת
הפסים. ראו נא מה סבל של יהודי אחד, יכול
לעשות ל-עם שלם. מיליוני אנשים ניצלו מעבודת
פרך במשך מאה ותשעים שנה, רק בזכות סבלו
של יוסף.

יהודי הגיע אל מרן הרב שך זצ"ל ובכה לפניו על
הסבל שהוא סובל, מחמת כמה ילדים חולים ש-
יש בביתו. שאל אותו הרב שך: אם היו אומרים
לך, שהסבל שאתה סובל ומסירות הנפש שלך
לטפל בילדיך החולים, יכול להציל מיליון יהודים
שלא ייהרגו בשואה, האם היית מסכים לסבול?
השיב היהודי בחיוב. אמר לו הרב שך: הקב"ה
יודע על נכונותך לסבול למען כלל ישראל, לכן הוא
נתן לך את כל הקשיים והניסיונות הללו, כדי שאם
תעמוד בהם - תוכל להציל יהודים רבים מ-צרות
גדולות. יהודי הנתקל בקשיים וצרות ומקבלם על

עצמו באהבה למען הכלל, יכול בכך להציל יהודים
רבים אחרים. (רבי גואל אלקריף שליט"א - שש
באמרתך)

בשבוע הבא נחגוג את חג החנוכה - ובפרשה
שלנו ישנו רמז לחג החנוכה.

ותנח בגדו אֶצְלָה עַד בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל בֵּיתוֹ (לט, טז),
הפסוק רומז להדלקת נרות בחנוכה.

ותנח, נוטריקון וְתִדְלִיק- נרות- חנוכה. בְּגָדוֹ,
בְּטָפַח- ג'- עד ד"ו = עשרה טְפָחִים. אֶצְלָה, אָבֶל-
צריך- לְהִנִּיחַ- השמן. עַד בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל בֵּיתוֹ,
דהיינו, עַד שְׁתִּיכְלָה רֶגֶל מֵהַשּׁוֹק, עד ש-כל הקונים
עוזבים את השוק וחוזרים לביתם. (ברכת יוסף
ושמעון)

ה"קדושת לוי", רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, המכונה
"סגורן של ישראל" אומר, ש-כל יום של חנוכה
מסוגל לתפילה על דבר אחר:

נר ראשון של חנוכה- מסוגל לתפילה על דיכאון או
תחושת בדידות.

נר שני של חנוכה- מסוגל לתפילה על שידוכים
ושלום בית.

נר שלישי של חנוכה- מסוגל לתפילה עבור ילדים
טובים ושמחים ובריאות איתנה.

נר רביעי של חנוכה- כנגד ארבע האימהות והוא
מסוגל לתפילה להיות אישה מיושבת בדעתה.

נר חמישי של חנוכה- כנגד חמישה חומשי תורה.
התפללי שבעלך וילדייך יהיו תלמידי חכמים. (ומי
שאין לה ילדים, תבקש על כך במיוחד ביום
הזה). ביום החמישי, רוב נרות החנוכה מאירים
ויכולים להתפלל ליותר אור ולישועה ושהאור הזה
יהיה גלוי.

נר שישי של חנוכה- מסוגל לשמחה. יכול להיות
שלא חסר לך דבר, אבל אתה עדיין לא שמח וזו
ההזדמנות להתפלל על כך.

נר שביעי של חנוכה- מסוגל לתפילה על
קבלת שבת מתוך שמחה, עם זמירות שבת ודברי
תורה בסעודות. שבת- היא המקור לכל הברכה
והשפע.

נר שמיני של חנוכה- מסוגל ל-ישועה ולפרי
בטן. המספר שמונה מסמל את כל מה שמעל

הטבע והוא יום חזק לתפילה וישועה! (כל הנרות דולקים)

אומר החיד"א הקדוש ע"ה, שלא כדאי לבזבז את ימי החנוכה, כי בכל רגע של חנוכה טועמים מהאור הגנוז. ולכן, כל מי ש-ה' נתן לו ילדים, נכדים, או נינים, לא יפסיק בשבוע זה של חנוכה מלהתפלל על הילדים אלפי תפילות ויבקש מהשי"ת שלא יתבזה איתם ושלא ייגעו לריק ולא ילדו לבהלה.

בעת הדלקת הנרות, נפתחים כל שערי שמים לתפילתנו. בשם רבי ישראל מטשורקוב מובא, כי- **בְּחֻמְהָ פוֹתַח שְׁעָרִים**, מתייחס לנר חנוכה שנדלק בשמן זית- הרומז לחכמה. שמן זה פותח שערים וכך נשפע שפע רב מן השמים.

בשם רבי חיים פלאג'י מובא, כי בשעת הדלקת נרות נעשה עת רצון במרומים, מידת הדין מתבטלת ומתעוררת מידת הרחמים.

בימי החנוכה, ניתן להתפלל הן על גשמיות והן על רוחניות, הן על הטבע והן על ניסים. והקדוש ברוך הוא שומע תפילת כל פה וממלא כל הבקשות לטובה ולברכה.

בעל ה'תפארת שלמה' מציין, כי על האדם לכוון בעיקר בתפילתו, שיתגדל ויתקדש שמו הגדול. ואחר כך יבקש כל צרכיו בענייני העולם הזה, בגשמיות, בבריאות הגוף ובפרנסה, כיוון שההכרח לא יגונה.

ימים מסוגלים לעושר והצלחה בפרנסה: במשלי נאמר: אֲרֶךְ יָמִים בְּיָמֶינָהּ בְּשִׂמְלָהּ עֶשֶׂר וְכָבוֹד. בפסוק זה טמון רמז לנר חנוכה, שמדליק בצד שמאל של הדלת. ואכן בחנוכה, נשפע עושר וכבוד לרוב.

מן הפסוק- כִּי לְמַחְיָהּ שְׁלַחְנֵי אֱלוֹקִים לְפָנֶיכֶם, ניתן ללמוד על סגולת הפרנסה הטמונה ב-נר החנוכה. **שְׁלַחְנֵי** - ראשי תיבות, להדליק- נר- חנוכה- שמונת- ימים. כלומר, אם מדליק הנרות כל שמונת ימים, זוכה למחיה ולפרנסה ברווח. (ערוגת הבושם). **בשכר נר חנוכה**, זוכה להינצל מדינה של גיהנום. (בני יששכר)

בשכר נר חנוכה, זוכה ל-בנים תלמידי חכמים, כמו שמובא- "הרגיל ב-נר, הוֹיֵן לוֹ בָּנִים תלמידי חכמים".

המאירי מדייק, כי 'הרגיל ב-נר דרך חיבוב מצווה, יזכה ל-בנים תלמידי חכמים'. כלומר, בכדי לזכות ל-בנים חכמים וצדיקים, יש להדליק את נרות החנוכה בחיבוב המצווה. **צדיקים אומרים**, כי הכוונה היא ל-בנים ש-סרו מן הדרך הישרה ובכוח הדלקת נרות החנוכה, יתעורר בליבם ניצוץ הקדושה ויחזרו לדרך הישרה.

ימים נשגבים, עם ניצוץ מ-אורו של משיח: ימי החנוכה ובפרט 'זאת חנוכה', מסוגלים לעורר את הגאולה השלמה.

משיח הוא ר"ת, מדליקין- שמונת- ימי- חנוכה. מכאן נלמד, כי בימי חנוכה יש ניצוץ מ-אורו של משיח והזמנים נעלים ונשגבים ביותר. ('זרע קודש')

בימי החנוכה, אפשר לזכות לניסים בכל התחומים: מעשה ביהודי שנכנס אל ה'חזון איש' **זצ"ל** והתאונן בפניו, על מצבו הדחוק בענייני פרנסתו. והוסיף ואמר, שזקוק הוא ל-נס גדול, כדי שיוכל לפרוע חובותיו ולחזור לדרך המלך.

ענה לו החזון איש, כי בכל יום ויום, יכול האדם לזכות ל-נס. ובפרט **ב'זאת חנוכה'** אפשר לזכות לניסים בכל העניינים, כי בזמן זה אין טבע כלל. וכל ענייני העולם מתנהלים בדרך הטבע וכך הנס עצמו הוא חלק מדרך הטבע.

ישנה סגולה בקריאת מזמורי התהלים, **על פי סדר הפרקים הבאים: פרק צ', צא', ל', לג', סז, יט', ק' וקל"ג.** וכן תפילת רבי נחוניא בן הקנה "אנא בכח" - **בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:**

בתימן, יש שנהגו לאחר ימי החנוכה, לקבץ הפתילות ולסחטן והשתמשו בשמן כסגולה לרפואת מכה, או להדליק מהן נר בביהכ"נ. (שלחן ערוך המקוצר, סימן ק"כ הערה נ"ד).

סגולה לפרנסה בחנוכה- רמז לכך בפסוק (בראשית מז, יב): **לָחֶם לְפִי הַטָּף.** **טף (89)** בגימ' חנוכה (89).

שם של פרנסה פא"י (91) **ר"ת פותח את ידך**, גימט' הו-יה **אד-ני (91)**, גימט' **בחנוכה (91)**

מובא בספר "יקרא דעלמא" בשם ספרי הקדמונים, מי ש-יִקְנֶה ביום אחרון של חנוכה את העליה של 'זאת חנוכת המזבח', שמובא בה סך נדבת נשיאי ישראל לתרומת המשכן, זוכה בברכת שמים - עד כדי שהוא וזרעו אחריו, ירבה

ממונם ורכושם, כדי להספיק לזקוקים לכך כל צרכיהם מעתה ועד עולם...

בכל זמן שיקיימו רצון הבורא ית"ש, יזכו לשפע, לזרע של קיימא ובנים זכרים ומזוני רויחא שלא יפסקו כדבר שנאמר (מלאכי ג' י') - **הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקתי לכם ברכה עד בלי די.** וישתדל לקנות עליה זאת, בלא פחות מ- **די זהובים**, עד כאן לשונו.

סגולה בכל השנה, לתמוך ולסייע בידי לומדי התורה- ובפרט בימי החנוכה, שזה מסוגל לתקן פגמי הנפש (יסוד ושורש העבודה שער יב פ"א). מי שזהיר במצוות הדלקת נרות חנוכה, יזכה לחכמה וינצל מאויבים ויזכה לקום בתחיית המתים וינצל מ- דינה של גיהנם (סגולות ישראל מערכת ח אות מא). וכן יזכה לאריכות ימים. והרמז, בדברי הגמרא (שבת כג,א): **"הנחה עושה מצוה"** - הנחה בגימטריא חיים (68).

טוב להדליק נר לכבוד רבי מאיר בעל הנס בימי החנוכה. חשוב לדעת, שכאשר מדליקים נר לצדיק, לא אומרים "לעילוי נשמת", אלא אומרים "לכבוד" או "לכבוד נשמת". ולמה מדליקים בחנוכה נר דווקא לרבי מאיר בעל הנס? כי המילים האלה שהוא אמר להגיד: **"אלקא דמאיר ענני"** - מכוונות על ימי החנוכה ולא על השם "מאיר". **"אלקא דמאיר"** - הכוונה האלוקים שהאיר בימי החנוכה, **"ענני"** - יענה לנו ויאיר לנו.

במיוחד טוב להדליק את הנר לכבודו, בראש חודש טבת. וכותב **רבי חיים פלאגי'**: "והוא דבר גדול בימים האלה לעשות כן ויראה פועל ה' מפלאות."

טוב להדליק נר בראש חודש טבת לאברהם אבינו, שנפטר בראש חודש טבת. הוא הראשון שראה את האור של חנוכה, כשהלך עם יצחק לעקדה. הוא אומר לאליעזר וישמעאל- חכו כאן **"ואני והנער נלכה עד כה" - כ"ה בכסלו.**

יהי רצון שדברי התורה יהיו להצלחת וגאולת עם ישראל בקרוב ממש.

תפזורת לפרשה

מחסן מילים:
וישב, כתונת פסים,
בן זקונים, חלום,
אלומה, דותינה, בור,
טרופ טורף, פוטיפר,
שר האופים, תמר,
פרץ, סריס, פרעה,
פתרונים, שריגים,
סלי חורי, וישכחו,
תמנתה, יוסף

ט	ס	ל	י	ח	ו	ר	י	צ	ט	כ	ב
ה	ת	ו	פ	ל	ס	צ	ל	ר	מ	ת	כ
ע	מ	י	נ	ו	ר	ת	פ	ר	ר	ו	ב
ר	נ	ש	ג	מ	י	נ	ו	ק	ז	נ	ב
פ	ת	כ	פ	ס	ס	נ	ד	ו	ל	ת	צ
ר	ה	ח	ג	מ	ס	פ	כ	צ	ר	פ	ח
נ	כ	ה	נ	י	ת	ו	ד	א	ה	ס	י
ה	מ	ו	ל	א	ס	ט	כ	ב	ש	י	ו
פ	ש	ל	מ	י	ג	י	ר	ש	ע	מ	ס
ו	ח	פ	ר	ו	ט	פ	ו	ר	ט	ל	פ
מ	י	פ	ו	א	ה	ר	ש	ו	ד	א	ז

תורתך שעשועי

6

א"ת לפרשת השבוע הרב דוד יפה

- א _____ בזכות עמדנו בשדה והשתזונו לאזות מאיתנו.
- ב _____ היה ריק ולא היה בו מים (פרק ל"ז פסוק כ"ב).
- ג _____ הייתה לפני שר המשקים בזכות (פרק מ' פסוק ט').
- ד _____ שם המקום שבו מצא יוסף את אוזיו (פרק ל"ז פסוק י"ז).
- ה "ויאמרו לו אוזיו _____ תמלך עלינו" (פרק ל"ז פסוק ז).
- ו "ולא זכר שר המשקים את פרעה _____" (פרק מ' פסוק כ"ג).
- ז _____ היה מצב רווח של השרים כשקמו בבוקר (פרק מ' פס' ו).
- זו _____ מעמק זה שלוו יעקב את יוסף לראות את שלום אוזיו (פרק ל"ז פסוק י"ד).
- ט "ויכירה ויאמר ... _____ יוסף" (פרק ל"ז פסוק ל"ג).
- י _____ הלכתי לראות את שלום אוזיי.
- כ _____ הם יוזר עם השמש והירח השתזו ליוסף בזכות השני.
- ל _____ אותו אכלו האוזים כשראו אורחות ישמעאלים (פרק ל"ז פסוק כ"ה).
- מ _____ ארץ שאליה הורד יוסף.
- נ "וישמע ראובן ויצילהו מידם ויאמר לו נכנו _____" (פרק ל"ז פסוק כ"א).
- ס _____ היו על ראשו של שר האופים.
- ע _____ בעלה של תמר (פרק ל"ז פסוק ו').
- פ _____ היה לי יום הולדת (פרק מ' פסוק כ').
- צ _____ בבגד זה התכסתה תמר (פרק ל"ז פסוק י"ד).
- ק "ויהי בשומעו כי הרימותי _____" (פרק ל"ז פס' ט"ז).
- ר _____ רציתי להשיב את יוסף לאבא.
- ש _____ בנו הקטן של יהודה (פרק ל"ז פסוק ה').
- ת _____ כלתו של יהודה.

